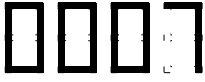

Jméno:

UČO:

líst

učo

body

Oblast strojově snímaných informací. Svě učo a číslo lístu vyplňte zleva dle vzoru číslic. Jinak do této oblasti nezasahujte.

0123456789

1. [0,5 bodu] Necht' $\Sigma = \{a, b, c\}$. Uvažte jazyk L nad Σ definovaný jako

$$L = \{w \in \Sigma^* \mid w \text{ začíná na } c \wedge (\#_a(w) > \#_b(w) \vee 2 \mid \#_a(w))\}.$$

Rozhodněte, zda je L regulární, a své tvrzení dokažte. Je-li vaše odpověď, že se jedná o regulární jazyk, uveďte příslušnou regulární gramatiku nebo konečný automat včetně všech formálních náležitostí. Pokud se podle vás o regulární jazyk nejedná, dokažte tuto skutečnost pomocí *Lemmatu o vkládání* (Pumping lemma).

Připomínáme, že $2 \mid \#_a(w)$ znamená, že 2 dělí $\#_a(w)$, tedy $\#_a(w)$ je sudé (párne).

Jazyk L není regulární. Neregularitu jazyka L dokážeme pomocí obměny lemmatu o vkládání.

Důkaz.

- Necht' $n \in \mathbb{N}$ je libovolné přirozené číslo, nadále pevné.
- Zvolme slovo $w = cb^{2n}a^{2n+1}$. Slovo w patří do jazyka L , protože začíná na c a $\#_a(w) > \#_b(w)$, a jeho délka je $|w| = 4n + 2 \geq n$.
- Uvažme libovolné rozdělení slova w na podslova $x, y, z \in \Sigma^*$, pro která platí $w = xyz$, $|xy| \leq n$ a $y \neq \varepsilon$. Dále rozeberme případy dle toho, zda je x prázdné slovo.

1. Pokud $x = \varepsilon$, pak slova x, y, z musí mít následující tvar:

$$\begin{aligned} x &= \varepsilon, \\ y &= cb^k, \\ z &= b^{2n-k}a^{2n+1} \end{aligned}$$

pro nějaké $k \in \mathbb{N}_0$ takové, že $k + 1 \leq n$.

Zvolme $i = 0$. Pak slovo

$$w' = xy^0z = z = b^{2n-k}a^{2n+1}$$

nepatří do jazyka L , protože nezačíná na c .

2. Pokud $x \neq \varepsilon$, pak slova x, y, z musí mít následující tvar:

$$\begin{aligned} x &= cb^k, \\ y &= b^l, \\ z &= b^{2n-k-l}a^{2n+1} \end{aligned}$$

pro nějaká $k, l \in \mathbb{N}_0$ taková, že $k + l + 1 \leq n$ a $l \geq 1$.

Zvolme $i = 2$ a ukažme, že slovo

$$w' = xy^2z = cb^k \cdot b^{2l} \cdot b^{2n-k-l}a^{2n+1} = cb^{2n+l}a^{2n+1}$$

nepatří do jazyka L , jelikož z předpokladu $l \geq 1$ dostáváme $2n + 1 \leq 2n + l$, tedy $\#_a(w) \leq \#_b(w)$. Zároveň 2 nedělí $2n + 1$, tedy $\#_a(w)$ je liché. Tudíž slovo w' nepatří do jazyka L , jak jsme chtěli ukázat.

Z obměny lemmatu o vkládání tak dostáváme, že jazyk L není regulární. □